

APSTIPRINĀTS
ar Izglītības un zinātnes ministrijas
2002. gada 14. novembra
rīkojumu Nr. 642

PROFESIJAS STANDARTS

Reģistrācijas numurs PS 0128

Profesija

Kultūras tūrisma gids

Kvalifikācijas līmenis

4

Nodarbinātības apraksts

Strādā valsts un pašvaldību tūrisma institūcijās, tūrisma informācijas centros, atpūtas centros un tūrisma firmās. Pavada tūristu grupas vai atsevišķus tūristus izzinošos ceļojumos, ievērojamo vietu apskatē un ekskursijās. Sniedz informāciju par tūrisma objektiem, nodrošina tūristu komunikācijas iespējas.

Pienākumi un uzdevumi

Pienākumi	Uzdevumi
1. Veikt ceļojuma organizatoriskos darbus.	<ol style="list-style-type: none">1.1. Pārbaudīt ceļojumam nepieciešamo transporta dokumentāciju;1.2. Pārbaudīt ceļojumam nepieciešamo naksmītnu rezervēšanas dokumentāciju;1.3. Pārbaudīt ar tūristu ēdināšanu saistīto dokumentāciju;1.4. Pārbaudīt ar tūristu apdrošināšanu saistīto dokumentāciju un citu konkrētajam ceļojumam nepieciešamo pakalpojumu dokumentāciju.1.5. Organizēt tūristus apkalpojošās komandas, t.sk. autobusa vadītāju, saskaņotu darbu.1.6. Sagatavot saturisku un finansiālu atskaiti par konkrēto ceļojumu.
2. Izstrādāt ceļojuma informāciju.	<ol style="list-style-type: none">2.1. Sagatavot konkrētajam maršrutam nepieciešamās kartes.2.2. Sagatavot konkrētajam maršrutam nepieciešamos uzskates un izdales materiālus.2.3. Sagatavot ceļa informācijai nepieciešamo teksta materiālu.2.4. Iegūt informāciju par brīvā laika pavadīšanas iespējām ceļojuma maršrutā iekļautajās pilsētās un apdzīvotajās vietās.
3. Pavadīt tūristus ceļojuma laikā.	<ol style="list-style-type: none">3.1. Sekot ceļojuma grafika izpildei.3.2. Organizēt tūristu iekārtošanos naksmītnēs.3.3. Risināt iespējamās problēmsituācijas.3.4. Piedāvāt tūristiem informāciju par brīvā laika pavadīšanas iespējām ceļojuma maršrutā iekļautajās pilsētās un apdzīvotajās vietās.
4. Kārtot ceļojuma dokumentāciju uz robežām.	<ol style="list-style-type: none">4.1. Atrast informāciju par konkrētā ceļojuma maršrutā nepieciešamo robežu šķēršanai nepieciešamo specifisko dokumentāciju.4.2. Aizpildīt robežkontrolei nepieciešamo dokumentāciju.4.3. Sagatavot tūristu grupas dokumentus robežkontrolei.4.4. Nodrošināt tūristiem komunikācijas iespējas robežas šķērsošanas procedūras laikā.
5. Nodrošināt tūristu komunikācijas iespējas.	<ol style="list-style-type: none">5.1. Sniegt ceļojuma informāciju tūristiem saprotamā valodā.5.2. Nodrošināt tūristiem nepieciešamo informāciju ekskursiju laikā apmeklējamajos objektos.5.3. Asistēt kontaktos ar tūristus apkalpojošo personālu.

6. Nodrošināt izziņošo ekskursiju programmas izpildi.	6.1. Vadīt izziņošās ekskursijas atbilstoši ceļojuma programmai. 6.2. Organizēt izziņošās ekskursijas vietējo ekskursiju gidu vadībā. 6.3. Kontrolēt plānoto līdzekļu izlietojumu. 6.4. Analizēt tūristu vērtējumu par ekskursijām.
7. Piedalīties jaunu tūrisma maršrutu aprobācijas darbā.	7.1. Veikt jaunu maršrutu kilometražas precizēšanu. 7.2. Veikt jaunu maršrutu hronometrāžu. 7.3. Sagatavot vērtējumu par vietējo gidu/sadarbības partneru ieguldījumu maršruta realizācijā.

Īpašie faktori, kas raksturo darba vidi

Tūrisma gida profesija prasa labu fizisko izturību, psiholoģisko un intelektuālo sagatavotību, spējas darboties un pieņemt lēmumus arī neordinārās situācijās.

Īpaši ārējās vides faktori, kam pakļauti tūrisma gidi, ir temperatūras maiņa: darbs ziemā un vasarā, telpās un ārā, dodoties ar grupām uz valstīm dažādās klimatiskajās zonās ar lielām temperatūras amplitūdām, gaisa spiediena maiņas kalnu ceļojumos u.tml.

Organizatoriskie:

- autobusu ceļojumos jāstrādā komandā ar autobusu vadītājiem, jāievēro un jāizpilda viņu prasības, kas saistītas ar autobusu ekspluatāciju un satiksmes noteikumiem dažādās valstīs;
- jāsadarbojas ar dažādu valstu tūrisma aģentūru darbiniekiem, gidiem;
- multinacionālā tūristu grupā jānodrošina savstarpējās sazināšanās iespējas, informācijas pieejamība, saprotamība visiem grupas dalībniekiem.

Īpašas prasības uzdevumu veikšanai

- Skaidra dīkcija, labi modulēta balss;
- Literāri pareiza valoda, bez akcenta un novada izrunas īpatnībām;
- Laba redze un dzirde;
- Fiziskā izturība (ceļojums var ilgt līdz 20 dienām);
- Orientēšanās spējas svešā vidē, teritorijā (arī pēc kartes);
- Precizitāte, atbildība, komunikabilitāte, inteliģence.

Prasmes

Kopīgās prasmes nozarē	Specifiskās prasmes profesijā	Vispārējās prasmes/spējas
<ul style="list-style-type: none"> • Svešvalodu prasme: <ul style="list-style-type: none"> - vismaz viena svešvaloda brīvi jāpārvalda; - otra jāprot sarunvalodas līmenī. • Vadīt komunikācijas procesu ceļojuma organizācijas un realizācijas gaitā. • Pielietot informācijas tehnoloģijas. • Pielietot lietvedības normas. • Pielietot lietišķās etiķetes normas. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pielietot praksē gida darba metodiku. • Izmantot valsts un ārzemju kultūras norišu kalendāru par mūzikas festivālu, mākslas izstāžu, gadatirgu u.c. pasākumu noriši. • Pielietot ceļojumu un maršrutu izstrādes metodiku. • Plānot un kontrolēt līdzekļu izlietojumu ceļojuma laikā. • Sagatavot tūristu grupas dokumentāciju robežkontrolei. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sociālās prasmes: <ul style="list-style-type: none"> - Veidot lietišķus kontaktus ar savas un citu tūrisma firmu darbiniekiem un gidiem; - Prast optimāli strādāt gan individuāli gan grupā. • Komunikatīvās prasmes: <ul style="list-style-type: none"> - Sniegt mutiskus un rakstiskus ziņojumus par savu darbu; - Iegūt informāciju par tūrisma no dažāda veida informācijas

<p>normas.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pielietot darbā LR likumdošanas normas. • Ievērot darba drošības un ugunsdrošības noteikumus. • Sniegt pirmo neatliekamo palīdzību. • Ievērot vides aizsardzības noteikumus. 	<ul style="list-style-type: none"> • Plānot tūristu grupas laiku maršruta gaitā. • Modificēt informācijas izklāstu un pasniegšanas veidu atkarībā no objekta un ekskursijas specifikas. • Modificēt informācijas izklāstu atkarībā no konkrētās tūristu auditorijas. • Pielietot darbā kartogrāfisko informāciju. • Prast analizēt pozitīvos un negatīvos aspektus konkrētā ceļojuma/ekskursijas organizācijā un realizācijā. • Izmantot arhīvufondu materiālus un bibliogrāfisko informāciju. 	<p>avotiem;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Loģiski spriest, vērtēt un diskutēt par savu viedokli profesionālajos jautājumos; • Organizatoriskās prasmes: <ul style="list-style-type: none"> - Prast organizēt savu individuālo darbu; - Prast organizēt savu darbu komandā, darba grupā.
--	--	---

Zināšanas

Zināšanas	Zināšanu līmenis		
	Priekšstats	Izpratne	Pielietošana
Valodās un komunikācijā:			
- latviešu valoda			
- svešvaloda			
- lietišķā saskarsme			
Informācijas tehnoloģijas			
Sociālās zinības un kultūrizglītība			
- Zināšanas par vēsturi un sociāli politiskajām aktualitātēm konkrētā valstī			
- Etnopsiholoģija			
Biznesa pamati			
Latvijas vēsture			
Latvijas un pasaules ģeogrāfija			
Latvijas un pasaules kultūras vēsture			
Likumdošana:			
- tūrisma tiesības			
- darba likumdošana			
- ceļojumu apdrošināšana un rīcība apdrošināšanas iestāšanās gadījumā			
- patērētāju tiesības			
- vides aizsardzība			
- likumdošana uzņēmējdarbības jomā, t.sk. tūrismā			
- starptautisko tūrisma regulējošā likumdošana			
Profesionālajā jomā:			
- gida darba metodika			
- konkrētais tūrisma maršruts			

- tūrisma nozares vadības un pārvaldes struktūra			
- tūrisma uzņēmumi, sabiedriskās organizācijas,			
- atpūtas organizācijas metodika			
- runas māksla			
Tūrisma produkta veidošana un pārdošana			
Neatliekamās palīdzības sniegšana un darba aizsardzība			

Profesijas standarta izstrādes darba grupas sastāvs :

- Judīte Martinsons, Latvijas Gidu asociācija, valdes locekle, SIA “Barbara & M”, “B&M” Profesionālās izglītības centrs, direktore;
- Astrīda Trupovnice, Latvijas Tūrisma aģentu asociācija, izpilddirektore;
- Dagnija Jaunozola, Purvciema amtniecības vidusskolas Tūrisma nodaļas lektore, praktizējoša gide;
- Ilze Grīnfelde - Vidzemes augstskola, lektore; SIA Aktīvā tūrisma centrs “Eži”, projektu vadītāja;
- Kristīne Zubkāne, LKS Tūrisma specializācijas mācību priekšmetu metodiskās komisijas vadītāja, tūrisma firmas “INDI” tūrisma projektu vadītāja;
- Guna Puriņa, Latvijas Gidu asociācija, metodiķe, valdes locekle, Rēzeknes augstskolas lektore;
- Māra Lejniece, LKS pasniedzēja;
- Vija Rutka, LKS direktora vietniece mācību darbā

Konsultanti:

- Edvīns Buka - Latvijas tūrisma Attīstības aģentūra, projektu un informācijas nodaļas vadītājs;
- Brigīta Čulkova - Tūrisma firma “Latvijas tūrisma Serviss”, direktore;
- Kaspars Apse - Tūrisma firma “Averoja”, direktors

Profesijas standarta eksperti :

- Pēteris Krīgers – Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības priekšsēdētāja vietnieks;
- Jānis Porietis – LR Kultūras ministrija, Valsts Kultūrizglītības centra direktors